

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 14.

Ukrajna.

Van Oroszországnak egy Istenáldotta, termékeny síksága: az ukrainai sík. Hatalmas terület, kétszer akkora, mint Magyarország. Nemzet lakja, melyet magába olvasztottak tüntelt fel a nagy orosz. Nevét alig ismerik Európa nyugatán. Pedig van ennek a népnek önálló nyelve, mely lényegesen elüt a nagy orosz nyelvtől, lágyabb, zengzetesebb a hatalmas testvérenél. Van önálló irodalma, mely a népköltészetben bírja őseredetének legerősebb gyökereit. És vannak ennek a nemzetnek álmai önálló állami létről, vannak hazafiai, a kik ez állami létért szívós küzdelmet folytatnak. Mégsem tette ismertté ezt a népet sem áldott földjének természeti gazdagsága, sem irodalma, sem nyelve, sem nemzeti politikája — hanem egy közönséges orgyilkos, a ki orvul agyonlőtte Halics és Lodomérországok helytartóját.

Bennünket magyarokat jobban érdekeli a dolog, mint első percben gondolnók.

Ukrajna magában foglalja őseink egyik hazáját, Lebediát. A hol a ma-

gyarokat a testvér bessenyők üldözték, ott üldözik ma a kisoroszkokat a testvér nagyoroszkok, Galicia, az egykori magyar Halics és Lodoméria, Szent István koronája jogán került a Habsburgok uralma alá.

Szent István koronája a szabadságot jelentette minden népnek mindenha. Ezért menekültek ide a Balkánról az oláhok és a szerbek, északról Nagy Lajos alatt a rutének, a Rajna mellékéről a szászok. A szabadságot jelentette volna Halics és Lodomérországra is, ha a magyar korona alá kerülnek vissza. Ma az osztrák császári koronának képezik egyik ékkövét — és állandó a lakosság közt az elkeseredés.

Volt idő, amikor Galicia lengyelei elégedetlenkedtek a német elnyomás miatt. A szabadságharc idején komolyan aggódtak Bécsben, hogy Bem betör Galiciába és a felkelő lengyeleket is a magyarok mellé sorakoztatja. Talán ez az aggodalom érlelte meg azt a fordulatot a bécsi politikában, hogy Galiciából visszavonta a germanizáció előőrseit, urrá tette ott a lengyel elemet, mely a tartomány 53 százalékát teszi, de a mellett gondoskodott róla, hogy a fák égbe ne nőjjenek, a lengyeleket eltérítse valamely más eszmeáramlat a lengyel állam ábrándjái-

ból: adott nekik házi gondot a rutén, a kisorosz nemzetiségi kérdésben.

A kisoroszkok száma a Kárpátokon túl mintegy 3 millió, a lakosság 43 százaléka. Hívei voltak egykor a lengyel királyságnak, melyet a közös ellenség, a nagy orosz cári hatalom tett tönkre. Ma pedig esküdt ellenségei mindennek, a mi lengyel s hangosan követelik Galiciából egy kisorosz tartomány kihatását.

Hogy ennek a követelésnek sem történelmi alapja, sem a megvalósulásra kilátása nincs, az kétségtelen. Az egész arra jó, hogy lekösse a lengyelek erejét.

Ausztria azonban nem számol azzal, hogy az orosz birodalomban is van kisorosz mozgalom. Az u. n. »ukrainai nemzeti szövetség« az orosz birodalom keretén belül is önállóságot követel a kisorosz Ukrajnának, a melyhez hozzá akarja csatolni Galicia keleti vidékeit. Ez az ukrainai mozgalom hatalmába kerítette a galiciai rutének vezetőit is s a Potocki grófnak szánt revolvergolyók mögött olyan mozgalom rejlik, a mely egy darabot el akar szakítani a Habsburgok monarchiájából.

Ez a galád merénylet politikai háttere.

Megható, felemelő látvány volt az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két levél.

(Vég.)

Ime, Amerikában nem győzik a fiatalembereket eléggé serkenteni, hogy minél nagyobb célokat tűzzenek ki maguk elé, de persze egyúttal arra is figyelmeztetik őket, hogy nagy célok nem érhetők el közönséges megerőltetéssel. Aki szokatlan sikerre akar szert tenni, annak szokatlanul is kell dolgoznia, minden esetre többet, mint amennyit az átlagos embertől követelünk. Már az iskolakönyvekben nógatják ilyenféle mondásokkal: »A te helyed, fiu, odafenn van a legtetején« »Ahol a milliók megállanak, ott kezdődik a te utad.« »Fönt a csúcson még bőven van hely derék emberek számára.« »A legjobb helyek a világon még koránt sincsenek betöltve« »Az értelem és jellem kereslete még egyáltalában nincsen fedezve; mind a két cikkben állandóan hausse uralkodik az élet tőzsdéjén.

Egy amerikai lelkész, Mr. Sylvanus Stath, ilyen intéssel fordult ifju olvasóihoz: »Ha önök soha sem építenek egy pár légvárat, a földön sem lesznek soha váraik. Szenteljék magukat láradhatatlan szorgalommal bizonyos munkáknak, tűzzenek ki maguk elé bizonyos életfeladatokat és törekedjenek teljes odaadással annak megoldására. Ne elégedjenek meg a közép-

szerőséggel, hanem emelkedjenek a tömegek fölé. Iparkodjanak tökéletességre szert tenni, ragadják meg a dolgot komolyan mindjárt kezdettől, legyenek szorgalmasak és ha ékképpen anélkül, hogy beletáradnának, egy méltó célnak szentelik magukat, a jövőben való elérése már nem lesz többé bizonytalan.« A milliomos Crongie egy alkalommal ezt mondta fiatal kereskedőknek: »Almodják magukat királyoknak, mondják: az én helyem odafönt van. Nem adnék egy fityinget sem olyan fiatalemberért, aki lélekben nem vélné magát már egy világcég főnökének.«

Ha nagyot akarsz elérni, életedet kell rászánnod. Gondolataid ne alant repüljenek a földön, mint a fecskék, hanem száguldjanak föl az ég felé, mint a sas. A kinek gondolkodása fölfelé van irányozva, az nem fog a földi élet iszapjában elmerülni. Aki magasztos eszményt hord kebelében, biztosítva van az érzékiség csábjai és a kicsapongások ellen. Sok tehetséges fiatalember csak azért megy tönkre testileg és erkölcsileg, mert senki sem figyelmeztette őket arra, mekkora áldás és mekkora erkölcsi erő rejlik abban a tudatban, hogy életcélnak van.

Bár azonban céljaink, helyzetünk és tehetségeinkhez képest különbözők, még sem szabad azoknak tisztán anyagi sikerek, önző kívánságok elérésében állaniok. Minden fiatalembernek kötelessége, hogy önmaga, idegen támogatás

nélkül tartsa fenn magát. A mindennapi kenyerét megkeresni a férfiasság első lépcsőfoka és szükségképpeni előfeltétele csaknem minden erkölcsi erénynek, de csak egyik előfeltétele az erkölcsi erénynek s nem maga az erény.

Az ember társas lény. Nem lehet soha teljesen megelégedett, ha csupán a maga jélétéről gondoskodik. Akik az ellenkezőt állítják s állításukat saját példájukkal vélik bebizonyíthatni önmagukat ámitják, de másokat is. Vagy még sem annyira önzők, vagy nem olyan boldogok, mint amilyeneknek magukat mondják. Számos tapasztalat igazolja, hogy egy munkaképes férfi ereje teljesen ki sem használható, ha az egyedül neki magának szolgál. A teljes férfi-erő nagyobb hatáskört követel. Aki nem akarja, hogy legjobb tehetségei az ő saját kárára megrozdásodjanak és elromoljanak, annak okvetlenül kell másokért is dolgoznia, akár családjáért, akár községeréért, akár hazájáért, akár az emberiségéért. A legnagyobb erők természetesen a legtágabb téren kívánnak érvényesülni, ámde szűkebb körben is lehet az erők összpontosítása következtében nagyot és dicsőt művelni és ez a másokért való munkálkodás nemcsak természetszerű emberi szükséglete minden derék egyénnek, hanem egyszerűs mind valóságos áldás magára a munkásra nézve.

Ha megakad a szemed a hirdetések anyagján, apró hirdetésein: »Hogyan tehetnék szert im-

Figyeljék meg PFAFF kirakatait!

áldozat halála. Ugy halt meg, a mint illik egy lengyel nemeshez: bátran, keresztény módra. De a mikor a határon a fegyver villanása fényénél meglátjuk a főséges jelenetet, ne vakuljunk el a tanulságok elől. Nekünk is van közel félmillió kisoroszunk, becsületes, de szegény nép, a melyet könnyű volna a nyomor révén felizgatni Ukrajna gyilkos ábrándjaival, de még most könnyű megmenteni is. Vigyázzunk és cselekedjünk, míg nem késő. *

A darabont-hivatalnokok végkielégítése.

A koalíciós kormány tudvalevőleg nem volt hajlandó a darabont rezsim alatt szolgált hivatalnokokról gondoskodni. Ez a terhes feladat Fejérváry Géza báró vállaira nehezedett, aki a haladó párt kasszájába begyűlt különféle pénzekből próbálta némileg kielégíteni az állásukat vesztett hivatalnokokat. De ebből a pénzből legfeljebb egy fél évi fizetésre telt, úgy hogy ezek az emberek az utóbbi időben a legnagyobb nyomorban éltek.

Most, mint értesülünk, a király, akihez garmadszámra érkeztek az elbocsátott hivatalnokok folyamodványai, intézkedett, hogy ezeket az emberek az ő magánpénztárából egyszer s mindenkorra kielégíttessenek. A királyi elhatározás szerint azok, akik a darabont-kormány kinevezésekor már hivatalban voltak, de magasabb állás elfogadása miatt a koalíciós kormány által elbocsátattak, — ilyen van vagy harminc-negyven — egész életükre megkapják fizetésüket és lakpénzüket, míg a darabont-kormány által ujonnan kinevezett hivatalnokok, akik azelőtt nem állottak közszolgálatban — ezek száma mintegy 200 — egy teljes évi fizetésnek megfelelő végkielégítést kapnak.

Az első kategóriába tartozó hivatalnokok fizetése a király magánpénztárát évenként

mintegy százezer koronával terheli, míg a második kategória részére egyszer s mindenkorra kifizetendő végkielégítés 300.000 koronát tesz ki.

A királyi családi alapok igazgatósága, mely a kigyó-téri királyi palotában székel, már tegnap megkezdte a darabont-hivatalnokok fizetésének, illetve végkielégítésének kiutalványozását.

Kristóffy, a volt belügyminiszter, megerősítette a fenti hiradás valódiságát és hozzátette, hogy a király elhatározása Fejérváry Géza báró fáradozásainak tulajdonítható.

A lebergi merénylet.

Összeesküvőket keresnek.

Lemberg, ápr. 14.

A rendőrség nyomozása kiterjed a rutének lakta vidékekre. Így Csernovicban és Stanislau-ban is kutatással zaklatják a lakosságot. Összeesküvés szálait keresik. Kiderítették, hogy két stanislau diák, akik a lebergi egyetemen jogot hallgattak, a merénylet után eltűntek és utjukat Magyarország felé vették.

Az örökség.

A merénylet áldozata mesés örökséget hagyott. Evi jövedelmét 8 millió koronára becsülték. Tán ő volt a leggazdagabb ember egész Ausztriában. Magánál az angol banknál 70 millió koronája van. Birtokai Galiciában megérnek 50 milliót. Családi élete a legboldogabb volt. Felesége, Potocki grófnő ragyogó szépség.

Ujabb vallatás.

Lemberg, április 14.

Siczynskit, a merénylőt, tegnap este újból kihallgatták. Ragaszkodik első vallomásához, hogy bűntársa nincsenek. Tagadja, hogy anyja

merénylet tervéről tudott volna és azt állítja, hogy a rutén szenvedésekért szívesen vállalja a halált. Azt is kérte, hogy ügyében gyorsan döntsenek.

Lemberg, április 14.

Több rutén egyetemi hallgatót letartóztattak ama gyanu miatt, hogy kísérletre szervezkedtek a merénylő kiszabadítására. Hir szerint letartóztattak egy börtönőrt is ama gyanu alatt, hogy a diákoktól pénzt fogadott el.

Lemberg, április 14.

A hatóságokat a temetés előkészületei foglalkoztatják. A Bécsből iderendelt titkos rendőrök járnak be a várost. Przemislből csapatok érkeztek, mert attól tartanak, hogy a temetést zavargással háborítják meg.

Lemberg, április 14.

A rutén diákok kegyelmi kérvényt intéznek a királyhoz. A kérvény szenvedélyes hangon szól a lengyel főnemesekről, akik vagyunkból nemcsak a ruténeket, de a lengyel parasztságot is kiforgatták.

Érdekes letartóztatás.

Lemberg, április 14.

A rendőrség tegnap letartóztatta Koroluk Máriát, egy huszitini orvosnak özvegyét és Cziglinszky Miklós egyetemi hallgatót, Cziglinszky rutén képviselő fiát. A szép és fiatal Korolukné Drazanik egyetemi hallgatóval együtt megkísérelte, hogy egy órával a merénylet után Sicinszkynek a rendőrségen cu-korkát adjon át. Azzal gyanusítják, hogy a merénylet tervéről tudomása volt. Korolukné jómódu asszony s már régóta élénken érdeklődött a rutén diákok mozgalmairól. A rendőrségen helyeselte Sicinszky tettét. Cziglinszky egyetemi hallgató legbensőbb barátja volt Sicinszkynek. Tegnap sok helyen házkutatást tartottak, de eredmény nélkül.

ponáló föllépésre? »Mi által válnék erélyessé? »Hogyan érhetnék el sikert az üzletben? . . . »Hogyan biztosíthatnám befolyásomat más emberekre?« akkor fontold meg azt, hogy az efféle kérdések csakugyan érdekelhetik a gyakorlati életpályát szem előtt tartó fiatalembert, csak hogy a feleletet rá nem azokban a kuruzslásokban és nyomtatványokban fogja megtalálni, melyeket élelmes szerzők nagy lármával hirdetnek és a közönségre rászózni iparkodnak. Van igenis egy becsületes, tisztességes és igazán hatásos szer mindannak a megszerzésére, amit amazok ígérnek, ez pedig ekképp hangzik: dolgozzál másokért és minden magától hull az öledbe.

Egy kis körültekintés a világban és látni fogod, hogy a mi földünk tele van szenvedéssel és igazságtalansággal. A züllés utján levőket a helyes utra kell vezetni, éhezőknek ételt adni, mezteleneket ruházni, szomorkodókat megvigasztalni, elnyomottakat felszabadítani, tudatlanokat tanítani, kétségbeesettekbe Isten és az emberek iránt új hitet önteni »A világ tele van ellenméreggel az elégedettség ellen.« Az erős férfit, aki többet képes véghezvinni keze és esze munkájával, mint csupán éhségét és szomjúságát csillapítani, mély sóvárgás, egy jobb világból feléje huzódó sejtelem s a testvéreivel való együttérzés szólítja a szellemek

nagy küzdőhomokjára és parancsolólag kényszeríti, hogy résztvegyen az emberiség komoly kulturális munkájában.

Igen sajtószzerű és dicső rendelkezése az isteni gondviselésnek, hogy minden komolyan megkezdett munka valamely az emberiség számára szolgáló műnek létesítésére nemcsak bizonyos belső és külső sikert eredményez, hanem azontól ebből a munkából rendszeren még sok más jó dolog, mintegy melléktermékként származik. Aki egy jó ügynek szolgálatában hosszabb idő óta önzetlenül fáradozik, lehetetlen, hogy ne érezné bensejében, mennyivel gazdagabb lett tapasztalatokban, gazdagabb az emberi szív megismerésében, gazdagabb szeretetben, irgalomban és munkaerőben. Aki a hősiességet akarja fejleszteni jellemében, ne rántsa ki kardját a maga hasznáért, a maga jogaiért és előjogaiért, hanem azokért, akiknek nincsen védőjük, a gyengékért, a megvetettekért, a gyermekekért, a nőkért, az özvegyekért és árvákért, egyszóval mindnyájáért, akik nyomorognak és terhelve vannak.

Aki karjának ezerszeres erőt szavának az érchangu stentoránál messzebbre érhető hangot akar kölcsönözni, szívét önbizalommal megtölteni s az emberi félelemtől megszabadítani, lobogójához diadalt, nevéhez dicsőséget csatolni

óhajt, az fogjon a munkához tiszta szívvel és teljes erővel másokért, mindenekelőtt pedig a legszegényebb és a legnyomorultabb testvéreiért.

»Hát ez volna-e az élet boldogsága? Hiszen ez azt jelenti, hogy munka és mindig csak munka az utolsó lehelletünkig!« Bizony, ez így van, édes fiám! Munka és küzdelem, küzdelem és munka a mi egész életünk, mást nem mondhatok, ha nem akarok neked hazudni. A hiven végzett munkát a Gondviselés avval jutalmazza, hogy még nagyobb munkát biz reánk miként az ellenség előtt tanusított vitézséget a főhadvezér is avval jutalmazza, hogy egy még veszedelmesebb feladatot biz reánk, oda állít bennünket, ahol legsűrűbben hullanak az ellenség táborából felénk repülő lövegek.

Sajátságos természeti törvény, melyet az emberek csak öreg korukban kezdenek megérteni, hogy minden törekvésünk, melylyel a szerencsét itt a földön közvetlenül hatalmunkba ejteni próbálunk, sikertelen marad, hogy azonban a szerencse, habár csak rövid boldog órákban, homlokodon csókolja azt, aki egy jó cselekedet sikerülése fölött érzett örömét másoknak a szemében visszatükröződni látja, azokéiban, a kikért dolgozott, küzdött és szenvedett.

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

Merkantil és agrárius politika.

Aradról táviratozzák: Aradvármegye gazdasági egyesülete ma délelőtt Aradon a vármegyeház nagytermében tartotta rendes évi közgyűlését.

A közgyűlésen gróf Zselénszky Róbert elnökölt, aki megnyitójában párhuzamot vont a merkantil és agrárius politikai irányzat között. Nézete szerint egy merkantil és agrárius politikai irányzat között. Nézete szerint egy merkantil irányu közgazdasági politikai átmenetileg indokolható olyan országban, mely egy hosszantartó agrár irányzat következtében sok tőkét gyűjtött, ahol tehát az ezen irányzathoz szükséges nagy forgótőke az ország vagyonából kerül ki; ott ellenben, ahol a merkantil politika üzésének kedvéért a külföldhöz kell egyre pénzért folyamodni, ott az ilyen közgazdasági rendszernek végeredménye igen problematikus, ugyanannyira, hogy ennek folytán ma már nemcsak Németországban, de Angliában is az agrár eszmék napról-napra nagyobb tért hódítanak.

A maga részéről, úgymond, fölöslegesnek tartaná, hogy mi is mielőbb áttérjünk a mai merkantil irányzatról egy *egészes agrárpolitikára*, megelégedve egy olyan fejlődéssel, mely ugyan lassabb is lehet, de annál biztosabb, miután belföldön megtakarított tőkékre és a belföldi munkaerőre támaszkodnánk.

Szólv azután áttér a tőzsdei fedezetlen határidőüzletnek fejtegetésére, mint a mely a merkantilista nemzetgazdasági politikának egyik hathatósabb emeltyűje és amelynek köszönhetjük nagyrészt az egymást követő, egyre sürűbben és intenzívebb alakban fellépő pénz-, ipari és mezőgazdasági kríziseket, mint a tavalyi északamerikai krachot, a kereskedelem elfajulását és az eddig alig ismert pénzhajhászatot, mely a társadalom minden rétegét megmélyezi és a hipertrofikusan elhalmozódó óriási vagyonoknak keletkezését párhuzamosan azon egyének számának szaporodásával, akik keresethiányban szenvednek.

Gróf Zselénszky beszédét azzal fejezi be, hogy nézete szerint a nagy gazdasági egyesületeknek a gazdaosztály jólétének előmozdítására irányuló törekvése mindaddig nem fog a megfelelő eredménnyel jární, míg az egész kormányt át nem hatja az az érzés, hogy Magyarországnak kizárólag agrárpolitikára van szüksége. Azután a közgyűlés folyó ügyeket intézett el, melylyel az ülés véget ért.

A hármas szövetség egyetértése a Balkánon. A Tribuna írja: Bülow herceg birodalmi kancellár és Tittoni külügyminiszter tanácskozásuk folyamán kifejezésre jutott a két államférfiu teljes egyetértése a nemzetközi politika legfőbb kérdéseiben, különösen pedig a Balkán kérdésben. Bülow legutóbb Aehrenthalnál tett látogatása után e két államférfiu nézeteinek megegyezésében nem lehet kételkedni. Következik ebből, hogy a birodalmi kancellár és Tittoni külügyminiszter között a keleti kérdést illetőleg most létrejött teljes egyetértés folytán Olaszország, Németország és Ausztria-Magyarország között e kérdésben a teljes megegyezés helyreállott.

A Giornale d'Italia szintén konstatálja, hogy Tittoni és Bülow között a tanácskozás folyamán teljes egyetértés jött létre a macedoniai kérdésről.

Per a bacillusok miatt.

Kétségtelen, hogy a téboly sok-sok változatai közül a legkényelmetlenebb az emberekre a perlekedési mániában szenvedő ember. Az ilyen egyén például a nagy szelet, mely az ő szemébe esetleg egy marék port zudít, csak azért nem pereli be, mert nem tudja, hogy melyik bíróság illetékes arra. Különbösen biztosan beperelné azt is. Hanem azonban az olyan ember, aki csak rossz szemmel néz rá, az el lehet készülve, hogy be fogja perelni, ha nem másért, hát könnyű testi sértésért. Az ilyen embereket bamar kiösmérik a bíróságok és nem veszik figyelembe a panaszát, az emberek pedig enyhítő körülménynek tekintik ezt a furcsa mániát. Ezt a betegséget nem lehet átörökölni, nem lehet megkapni, ez úgy fejlődik ki az emberben, mint például a pikturában a seccsió.

Ha a fentieket tartjuk szem előtt, akkor mentességére siethetünk egy nagyváradai tisztviselőnek, akinek most furcsa pere van a járásbírósnál. Arról van szó ugyanis, hogy a tisztviselő beperelte a rokonait azért, mert az ő felesége beteg. Ilyen per még ez ideig nem fordult elő. Az illető tisztviselő meglehetősen ingatlanul rendelkezik és már vagy tíz év óta nős. Négy gyermekük is van. A tisztviselő felesége az utóbbi két évben betegkedni kezdett s gyógykezelése mindenestire pénzbe kerül.

Mellesleg mondva a tisztviselő egyike a legzsugoribb embereknek, akik még az ételt is sajnálják maguktól és akiknek az az örömük, ha sápadt sárga aranyok gyűlnek egymásra s azokkal ők titokban játszadhatnak s hallgathatják tiszta csengésüket, miközben a gyomruk korog egy tisztes ebéd után. Elképzelhető tehát, hogy ő talán még betegobb lett, mikor az összeéhezett és nélkülözött pénzhez hozzá kellett nyulnia.

Eleinte bárha fájt is ez neki mégis megerezte az aranyak zsilipjét, most azonban gondolt egyet és a zsebire tette a kezét. Pénz helyett keresetet készített a rokonok ellen, azért mert az ő felesége beteg és annak gyógykezelése sokba került.

A keresetben elmondja a tisztviselő, hogy ő már eleget fizetett és tovább nem hajlandó fizetni. Egyszersmind konstatálja, hogy az ő feleségében több a bacillus, mint az élet, hogy ezek a bacillusok már megvoltak akkor is a felesége tüdejében, mikor még leány volt. Már pedig ha bacillus volt a feleségében, akkor ezt a rokonoknak látni kellett volna és nem kellett volna hagyni, hogy ő feleségül vegye. Természetesen arról hallgat, hogy ugyanezt ha tényleg már akkor fennállott, akkor ő is láthatta. Ő azonban ettől eltekint és pereli a rokonokat.

A rokonoknak még ilyen perrel nem volt dolguk és most nagy kíváncsisággal várják a per végét, amikor valószínű, hogy nem fognak fizetni gyógykötségeket, amitőlük az anti-bacillus tisztviselő követel.

Előfizetési felhívás.

Nem kell sem térben, sem időben messze menni argumentumért; mindennap hangosabban olvassa ránk a kegyetlen tanulságot: hogy a keresztény társadalom lépcsőről-lépcsőre vesztí a tért.

Mikor ellenségeink leszoritják furtanggal vagy erőszakoskodással egy-egy emberünket nem az egyeseké: valamennyiünké, az egész keresztény társadalomé az a veszteség.

Megtámadják egyéneiben a keresztény tár-

sadalmat, oszlopait ássák alá, hogy az épület romba dőljön és a romok fölött szabad legyen a zsákmányolás — és ezt a munkát tétlenül nézzük.

Lehetséges-e, szabad-e összedugni a kezeket akkor, mikor a házat gyujtogatják fejünkre?

Évek során át figyelmeztettük közönségünket a fenyegető veszélyre, melyet az új pogányság hoz magával. Ez ellen a szervezett támadás ellen nem véd meg más, csak a szervezett védelem.

Egy táborba gyűjtsön mindnyájunkat a keresztény öntudat!

A keresztény öntudat, a keresztény ébredés lobogóját lengeti lapunk egy évtizedet meghaladó idő óta. Ide gyűjtjük, a mi zászlónk alá azokat, a kiknek még van érzéke ez ország, e társadalom erkölcsi alapjai iránt. Mikor lapunk terjesztését és az előfizetések megújítását kérjük az új negyedév kezdetén, ezt a keresztény lobogót akarjuk erős, győzni képes és győzni akaró sereg élén látni.

Lapunk előfizetési ára marad a régi:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

**A »TISZANTUL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.**

UJDONSÁGOK.

* **Nagyszerda.** A Krisztus kinszenvedésének emlékére rendelt nagyhétnek immár legkomorabb pillanati következnek. Ma délután veszik kezdetüket a lamentációk, másként zörgő vecsernyék Jeremiás siralmaival, amelyek alatt egyenként oltják el a tizenkét tanítványt jelképező gyertyákat, miután a tanítványok is elhagyták az Üdvözítőt. A székesegyházban délután 3 órakor lesz énekes officium, lamentáció és miserere, melyet a papnövédek kara énekel. Az olasz-i plebaniai templomban 7 és 10 órakor csendes mise lesz, 3 órakor Jeremiás siralmi. Ujvároson 7 és 9 órakor csendes mise és délután 3 órakor Jeremiás siralmi.

* **Lányi püspök Nyitrán.** Dr Lányi József felsz. püspök, nagyváradai kanonok tegnap reggel Nyitrára utazott, hol Nagycsütörtökön olajat fog szentelni. *Bende* püspöknek, a magyar püspökök Nestorának van ugyan fiatal segédpüspöke *Bathány* Vilmos gr. személyében, de ez utóbbi — mint részvétellel értesülünk — súlyos betegen tekszik.

* **Nagypénteki predikációk.** Nagypénteken a székesegyházban *Kulcsár* István kalocsai jézustársasági atya fog prédikálni, ki most a kispapok szentgyakorlatait tartja. Az olasz-i plébánia-templomban *Imrik* S. Zoltán plébános, a Szt. László-templomban *Szilágyi* Dózsa, premontrei kanonok-rendű áldozópap, főgimnáziumi tanár és Várad-Velencén *Haláss*

Gyula plébános tartják a nagypénteki prédikációt.

*** Vay Péter gróf lemondása.** Gróf Vay Péter apostoli protonotárius, ki a magyar festők és szobrászok új egyesületének a *Magyar művészet*-nek elnöke volt, ezen tiszteről lemondott — mint nekünk f. hó 7-én ő maga írta. — A lemondás még márc. 25-én történt s tulajdonképpen emiatt nem jött el Váradra a Magyar művészet múlt heti itteni kiállítására. Mi indította a grófit e lépésre? — nem tudjuk. De aligha járunk messze a valótól, ha abban keressük, hogy az új művészegyesület tagjai közt. — több régi érdemes mester mellett — feltűnően sok a fiatal tilán, neoimpressionista művész, kik a művészetben nem az eszményt keresik, hanem akárcsak a modern versfaragók a költészetben, a húst és cafatot. A tárlat első matinéján a konferenciér azt mondta, hogy ezek a neoimpressionista festők nem akarnak eszméket, elveket szolgálni, hanem csak arra törekednek, hogy az ember otthonát szebbé tegyék, illően dekorálják. Hát csak törekedjenek, ha ez a céljuk, de akkor ne csudálkozzanak azon, hogy hanyatlak a művészet s hogy társulatuk elnöki székét ott hagyta a régi művészi izléshez szokott Vay gróf.

*** Feltóti hagyatéka.** Az oly kegyetlenül meggyilkolt Feltóti Odön ruhaneműit, melyeknek értékét fia Feltóti László a nagyváradi szegények részére ajándékozta, tegnap szolgáltatta be a városi pénztárba Eleméry Ferenc rendőralkapitány. A ruhaneműek árából 35 korona folyt be a pénztárba.

*** Nagyváradi művész sikere Rómában.** Szamosy László festőművész, kinek atyja nagyváradi rajztanár volt s a leghíresebb magyar festőnek *Munkácsy Mihálynak* volt első mestere, jelenleg Rómában tartózkodik. Most a *Fraknoi Vilmos* c. püspök által alapított Magyar Művész Otthonban, két festményével aratott nagy sikert. Az egyik *Vanotteli* biboros, a másik *Doria* herceg arcképe. A képekről nagy elismeréssel nyilatkozott az egész római arisztokrácia. A festőművész a minap gróf *Széchen* Antal vatikáni magyar osztrák nagykövet estélyén, mint hegedűművész mutatkozott be, amikor is a jelen volt előkelő társaság zajos tapsokkal tüntette ki.

*** Zilahy Antal mint finác fővigyázó.** A Szent László-téri egyik gyógyszer-tárba tegnap d. e. beállított egy sugár termető, jó megjelenésű szalonkabátos egyén és ott igen megható keretben adta elő, hogy ő neki van egy rokona gyógyszerészszegéd. Ezek előrebocsátása után a zsebbeli állapotára tért át s ugyancsak száználmas színekkel vázolta az ő tárcájának tartalmát, mely épen 16 fillért tett ki. Mivel pedig most nagy bajban van és mert csak a gyógyszerészekhez van bizalma, kérte az ott lévő gyógyszerészeket, hogy segítsék őt ki pénzbeli zavarából. A gyógyszerertárban véletlenül ott volt Zilahy Antal rendőrbiztos is mégpedig egyenruhában. Zilahy a kéregető urat mindjárt megvigasztalta.

— No kedves barátom majd kiségitem én magát csak jöjjön velem.

A kéregető Zilahyt egyenruhája után finác fővigyázónak nézte.

— Nagyon köszönöm fővigyázó ur. Igazán lefog kötelezni.

Ezek után örömmel és az alkohol leendő élvezetének előmámorától repdeső szívvel követte Zilahyt a kéregető, aki az uton folyton

érdeklődött a fővigyázó (?) lakása iránt. Mikor azonban bezárultak mögötte a rendőrség boltíves kapui meglepődve kiáltott fel.

— Hisz ez a rendőrség?

— No ná majd a zsidókántor lakása.

A kéregetőt letartóztatták s kihallgatása alkalmával kiderült, hogy Mult Bélának hívják és Gyulára való, honnan elkóborolva mint napló, kéregető és alkoholista koldulja végig a városokat és különösen a gyógyszer-tárak szennvednek sokat a kartárs rokonaitól. A rendőrség eltoloncolta Multot.

*** Mozgófényképek a nagyváradi korzóról.** Husvét vasárnapján nevezetes nap eseménye lesz a híres nagyváradi korzónak. A korzó színes, mozgalmas, eleven életét fogják megörökíteni mozgófénykép-felvételekben kizárólag az Edison színház számára. Pompás kinematogramok örökítik meg a Fő utcát, a Szent László-teret, a székesegyház előtti teret s a város több nevezetességét. A főlvétel husvét vasárnapján délelőtt történik, amikor a közönség bizonyára örömet a masina elé fog állani, mert hiszen alig van érdekesebb dolog, mint a kinematografikus fénykép, amivel igazán nem mindenki dicsekedhetik. Az Edison igazgatósága ezuton kéri a szülőket, hogy vasárnap délelőtt vezessék gyermekeiket is a mozgófénykép-gép elé. A mozgóképek már a jövő hét első napjaiban látható lesz az Edisonban. Az új műsorról az Edison közönsége ismét elragadtatással beszél. Hiábavaló minden olcsó vásáros reklám, hiába magasztalja a Pathe gyárat ugyanaz a vállalat, mely erről a cégről kisütötte, hogy semmit nem tud produkálni, a közönség már meg van győződve, hogy a Pathé-féle újdonságokat továbbra is az Edison színház fogja mutatni a közönségének és pedig már május elsejétől a gyönyörű Bazár udvarkertben.

*** A rendőrlégénység fizetése.** A városi általános fizetésrendezés alkalmával a rendőrlégénységre vonatkozó szabályrendelet elkészítése körül nagy felületességgel jártak el. A szabályrendelet értelmében a rendőrlégénységnek magasabb fizetési osztályba való lépése elé olyan akadályok vannak gördítve, melyek nemcsak a méltányosságot, de az igazságot is teljesen kizárják. E rossz szabályrendelet alapján már legujabban a rendőrség nem léphetett elő magasabb fizetési osztályba. A főkapitány tegnap a rendőrség érdekében előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a rossz szabályrendeletet változtassák meg.

*** Osztályorszájáték.** Az osztályorszájáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

30.000 koronát nyert: 55338.
10.000 koronát nyert: 49556.
5000 koronát nyertek: 34238 37028 123025.

2000 koronát nyertek: 6287 13832 27723 29561 32325 34628 40976 58325 60275 61838 75273 80148 81369 87319 91433 98207 101657 111562 1115078.

1000 koronát nyertek: 4621 5980 10355 14886 15676 21693 29645 30378 30759 31751 40100 40278 43305 48938 49765 56220 56960 61274 61822 62074 62447 64746 68865 69503 73463 75116 75272 75804 77974 81525 82160 34691 97364 104265 104429 105933 113509 118566 124510.

A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

x Megérkeztek dus választékban szép plüsch-, selyem- és cukortojások, diszobozok. Friss saját készítményű bonbonok igen előnyös árban kaphatók, nemkülönböztetve ünnepi díós mákos patkók és kalácsokat megrendelésre bármilyen árban készítenek. MOLNÁR H. cukrász, Bémer-tér 2. — Telefon 395.

x A gazdák nem ülnek fel. Az irigy konkurrencia — úgy látszik — semmitől sem riad vissza, csakhogy elhitesse a gazdákkal,

mintha a nem impregnált répamag épp oly jó és kimagasló értékű volna, mint a *Mauthner* Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek, se fel nem ültetik, se attól többé el nem táncorítják, lévén egyedül hivatottak arra, hogy véleményét formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezők, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens ítélkezhetne a bíró fölött. Valóban a legtöbb ideje, hogy a konkurrencia ily féktelen elfajulása ellen a földművelési miniszter a legsürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Golostein Számi, az új honpolgár. (Gyöngyiék vendégjátéka.)

Csütörtök: Nagy művészi kabaret.

Péntek: Szünet.

Szombat: Szünet.

Vasárnap: D. u. Lotty ezredesei, este: Váraskeringő.

Hétfő: D. u. Déryné ifjasszony, este: Milliárdos kiasszony.

Kornevilli harangok.

Gyöngyiék második vendégjátéka alkalmából a Kornevilli harangok örökifjú zenéjét hallhattuk újra. *Gyöngyi* Izsó Gáspár apó hálás, de nehéz szerepét játszotta, stilszerűen, az örülési jelenetben oly megrázó drámai erővel amelyet komikustól alig várna az ember. *Gyöngyi* Jolán ismét bebizonyította Germain szerepében, hogy finom izlésű, a túlzásokat kerülő és a hatást a természetességben, meg a szép énekekben kereső énekesnő. Hangja olyan tiszta és üde, hogy Wlassák Vilma óta nem igen hallottunk hozzá hasonlót, ha a kis hangterjedelem és erő nem szorítaná a soubrette szerepkörre, karriert jósolhatnánk neki, mint énekesnőnek. Így is szép jövőnek néz elébe az operette színpadon, mert a közönség jobb izlésű része ma is többre becsüli az énekesnőnél a kellemes, szép hangot mint a csillagrugást.

A vendégek mellett kiváló sikere volt *Szánthó* Gáspárnak, kinek ez volt az igazi bucsu fellépte. Henry egyike a legjobb szerepeinek, melyben szépen szárnyaló magas baritonja teljes kifejezésre jut. Sokat tapsolták, a híres keringőt megismételtették és tisztelői óriási babérkoszorúval lepték meg. Irigyeljük őt a kolozsváriaktól.

Károlyi Leona Serpslettet játszotta sok élénkséggel. *Toronyi* (Grenicheu) indispozícióval küzdött. *Hajnal* és *Vank* sok derűs percet szereztek a közönségnek. A zenekar és a számra nézve hiányos énekkar pontos és fegyelmezett volt.

A Gyöngyi kabaret. Holnap, csütörtökön lesz a nagy sikert ígérő, csupa hatásos számból álló Gyöngyi művészet. Gyöngyi Izsó remek kuplékat énekel és humoros dolgokat ad elő, Gyöngyi Jolán pedig elsőrendű modern magyar zeneköltők és poéták (Jakobi Viktor, Heidelberg Albert, Farkas Imre, Gárdonyi Géza) legszebb műveit énekl. Ezenkívül a színtársulat első erői előadják a Cox és Box című angol bohózatot. Az este iránt roppant nagy érdeklődés nyilvánul városszerte.

Az új honpolgár. Ma este csupa kacagás lesz az egész színház: Gyöngyi Izsó, a pompás kedélyű fővárosi komikus alakítja a Szigligeti-színházban Goldstein Számi népszerű figu-

ráját. Kuplékkal is teletüzi a kitünő szerepet, leánya, Jolán is fellép, mint Virág Tonesi személyesítéje.

A színházi husvét Nagypénteken és nagyszombaton zárva lesz a színház, de a két husvétii ünnepen összesen négy előadás lesz, amelyen nagyszerű darabok keretében a társulat új erői fognak bemutatkozni a nagyváradi közönségnek.

TÁVIRATOK.

Az öngyilkos őrnagyok.

Budapest, április 14. Az öngyilkossá lett Palkovits testvérekről újabban a következőket kaptuk: A két testvér már évek óta adóssággal szerezte meg a pénzt amire szükség volt. Az adósságok összegét 100,000 koronára teszik, melynek nagyrésze váltóadósság. A váltóhoz ők maguk nem értettek, azért azok rendezésével Reiz Henrik volt takarékpénztári igazgatót bízták meg. A váltókon tiszték szerepelnek mint kezesek, ezek között I. F. jelenleg Pozsonyban van mint kapitány. A kisebb váltók összege 24,000 koronát tesz ki. Néhány hónappal ezelőtt rendkívüli pénzügyi szükséglete volt a két őrnagynak és ezért Eszterházy Pál grófot kérték fel két váltó aláírására. A gróf azonban vonakodott, mert ismerte a két tiszt helyzetét. Végre Palkovicsék becsületszavukra fogadták, hogy a váltókat lejáratkor kifogják váltani, mire a gróf egy 17 és egy 12 ezer koronás váltót írt alá. A két váltó közül a tizenkét ezer koronás tegnap járt le és ők nem tudtak fizetni, mire halasztást kértek. A győri bank, melynél a váltó szerepelt, nem teljesítette a kérelmet. A két testvér a tisztársaiktól kísérelte meg a pénzt összekérezgetni, de ez eredménytelenül járt. Végre midőn már megkísérelték minden helyen a pénzkerítést és ez nem sikerült, a tiszteknek visszaküldték pénzeiket és ők öngyilkosok lettek. A két őrnagy lakásán tegnap foganatosították a leltározást. A temetés ma délután 3 órakor lesz a 16-os csapatkórházból.

Tiltakozó ruthének.

Lemberg, ápr. 14 Lembergben az utcák sarkain nagy plakátokat függesztettek ki, melyeken a ruthének tiltakoznak az ellen, hogy a helytartó gyilkosát ruthének nevezik. Szerintük a mérenylő egy közönséges gyilkos.

A bostoni tűzvész.

New-York, ápr. 14. A következőket jelentik nekünk arról a nagy tűzvészről, amely Chalseaban pusztított. Eddig mindössze 9 holttestet ismertek föl, de ezenkívül valószínűleg 37 ember égett el. Ezenkívül 200-an veszedelmes sérülést szenvedtek. A tűz valószínűleg rongyoknak maguktól való meggyuladása által támadt. A tűz rohamosan terjedt s a folyó partján levő petroleumos hordók fölrobbantak tőle. A petroleum lángjai átsaptak Bosztonba ahol a tűz 200 ezer dollár kárt okozott. Az elpusztított házak között számos középület van, egy városháza, a kórház, egy kolostor, 14 templom, 3 bank és 5 iskola.

London, ápr. 14. Newyorkból sürgönyzik:

A Chelsea bostoni városrészben kitört tűzvész a késő esti órákig dühöngött. A hajléktalanok száma még nagyobb, mint az első becslések után hitték és helyzetük kétségbeesítő. Katonák és rendőrök osztanak ki köztük ételt és italt és állítanak fel számukra sátorokat. Tegnap több száz ember egész napon át étel és ital nélkül volt.

Igazságszolgáltatás.

A primadonna imádója.

A Nagyvár d 1907. május 11-iki számában fenti cím alatt Liptai Károly tollából egy közlemény látott napvilágot, amely páratlanul érdekes és rendkívüli esetet tárgyal. A cikk ugyanis elmondja, hogy Tábori Fridának, az éppen akkor a Szigligeti színházhoz szerződött bájos primadonnának egy igen vehemens udvarlója van, aki uton-utttélen üldözi szerelmi ajánlataival és ez a kitartó és sok tekintetben kellemetlen imádó egy nő, névszerint Rubinstein Sándorné, született Mautner Róza szigetvári lakos. A közlemény szerint Rubinsteinné utána jött a primadonnának és a Rimanóczy szállodában, ahol Tábori lakott, különös viselkedésével óriási botrányt csinált. A közleményt a cikkíró azzal a kommentárral fejezi be, hogy »a primadonnaimádásnak ilyen mértéke csak a besbosi mesékben fordul elő.«

A meghurcolt nő panaszára a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága a tegnapi nap folyamán vonta felelősségre a cikk szerzőjét, Liptai Károlyt és Marton Manót, a lap felelős szerkesztőjét, mint akinek az információi és directívái szolgáltak alapul az inkriminált cikk megjelenésére. A tárgyalást reggel 9 órakor nyitotta meg Korn Lajos elnök, mellette Vámosy és Rottár szavazóbírák működtek. A vád képviselői Lázár Márton ügyész és a sértett fél megbízásából Mosonyi Géza dr voltak, a védői tisztet Marton képviselőben dr Adorján Emil, Liptai képviselőben dr Fráter Pál látták el. A vádirat felolvasása után a vádlottak kihallgatására került a sor, akik azzal védekeztek, hogy az adatokat megbízható, legilletékesebb forrásból, Gerő Armin rendőrfőkapitánytól és Kemény Ignác t. b. rendőralapítánytól szerezték.

A védelem ezután a bizonyítás megengedését és kiterjesztését s a cikkben foglalt állítások valódiságának a bizonyítására a bejelentett tanúk beidézését kérte, amit a vád képviselői elleneztek. Hosszas és izgalmas replika után a vád és védelem közt, a törvényszék a női becsületre tekintettel a bizonyítás elrendelését célzó indítványt elvetette s így a pörbeszédre került a sor. Dr Fráter Pál és dr Adorján jogi érvekben gazdag, éles logikával fölépített, hatalmas védőbeszédben fejtegették védenek ártatlanságát, amire a vád részéről dr Mosonyi válaszolt. A pörbeszédnek után a törvényszék meghozta az ítéletet, amely Liptai Károlyt és Marton Manót mint társszerzőket egyenkint 300 korona íő és 100 korona mellékbüntetésre ítélte s azonkívül kötelezte őket arra, hogy az ítélet jogerőre emelkedése esetén egész terjedelmében, indokolással együtt a Nagyváradban közvétegyék.

Az ítélet ellen a vád súlyosbításért, a védelem enyhítésért fölébbezett a kir. ítélőtáblához.

A vajdai bankógyárosok.

Vajda községben az utóbbi időkben csodálatos módon szaporodtak a szép ropogós bankók és aranyak, de Kőrömbánya hozzájárulása nélkül. A remekül sikerült hamisítványok készítőjét sokáig eredménytelenül nyomozták, míg egy névtelen levél nyomra nem vezette a csendőrséget. A levélben megjelölt helyen, Prummer Demeter vajdai gazda pincéjében rá is találtak a bankógyára, amely a technika legmodernebb vívmányai segítségével készült gépekkel, tömérdek cinkkel, ólommal, félig kész öntvényekkel volt tele. A »vezérigazgató« ur vallomása alapján egyenként hurrokra került a szépen jövedelmező vállalat összes kül- és belmunkatársa Paskuj Elek, Popovits Péter, Jedlicska Lőrinc, Barkuj Gábor, Prummer Demeterné és Paskuj Elekné személyében, kik fölött a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága Millye Gyula elnökléte alatt a tegnapi nap folyamán ítélkezett. Szavazóbírák voltak Ember és Petróczy törvényszéki bírók, a közvád képviselőben Vattay alügyész szerepelt, míg a védői tisztet dr Márkus László és dr Lázár Aurél töltöttek be.

A vádlottak és tanúk kihallgatása után a pörbeszédre került a sor, ami után a törvényszék tanácskozára vonult vissza és meghozta az ítéletet, amely Prummer Demetert két évi tegyházzal, Paskuj Eleket egy évi, Popovits Pétert 9 havi és Jedlicska Lőrincet 7 havi fogházzal sújtotta, Barkuj Gábort, Prummer Demeternét, Paskuj Eleknét pedig a vád és következményei alól fölmentette.

Az ítélet ellen a védelem a kir. ítélőtáblához feltolyamodással élt.

A hollódi katasztrófa epilógusa.

Annak a tragikus végű, sötét emlékü szerencsétlenségnek, amely két becsületes, derék, kötelességét még a halál perceiben is hűen, önfelelődozással teljesítő embert aratott a kötelességteljesítés a martyrjává dühöngő vasszörnyeteg vérfestette kerekéi által, tegnap játszódtott le egy mozzanata a nagyváradi kir. ítélőtábla előtt. — Mint annak idején megtört, a törvényszék gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt Nagy György hollódi állomás előljárót, aki kimerültségével és pillanatnyi elme-zavarral védekezett, elítélte. Az ügy felebezés folytán a kir. ítélőtábla elé került, amely a tegnapi nap folyamán tartott tárgyalásán az alsóbbfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Rágalmazó vádirat.

A múlt évben történt, hogy Hollaky Imre acsuvai földbirtokos vádiratot adott be Pap Teodor nagyváradi ügyvéd ellen, amelyben az acsuvaik garázdálkodását és birtokainak a lakosság részéről történt pusztítását Pap felbujtásának és igazgatásainak tulajdonítja. A vádiratban felhozott dolgok valótlannak bizonyulván, az ézékenyen sértett ügyvéd panaszára a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága hatóság előtti rágalmazásért vonta felelősségre Hollaky Imrét. A tárgyalást Millye Gyula vezette Szentlélek és Dobozy szavazóbírák segédletével, a közvádat Vattay alügyész a védelmet dr Hlatky Endre képviselte. A tanukihallgatások és a pörbeszéd után a törvényszék ítélethozatalra vonult vissza, melynek eredményeként Hollaky Imrét a vád- és következményei alól fölmentette. Az érdekes ügyben — a vád feltolyamodással élve, — a kir. ítélőtábla fog dönteni.

Veszedelmes udvarló. Különös módon akart a szerelméről kézzel-fogható tanubizonyítást tenni Nagy András csökmői lakos. Hosszú idő óta ostromolta a falu vénuszának, a szépséges Szalási Andrásnének a jégszívét, míg végre megelégette a sok szép mézes beszéd

eredménytelenségét és a tettek mezejére lépett, ami nála annyit jelentett, hogy rátörte az ajtót az állhatatos szívű amazonra és irgalmatlanul elverte. A nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága a tegnapi nap folyamán *Millye Gyula* elnökleje alatt ítélkezett a jeles férfiú fölött s a nőhódítás eszközeinek a modernizálása terén szerzett érdemeit egy havi togházzal honorálta.

NYILTTÉR.

Figyelmeztetés!

Csak az eredeti

≡ **Dréher** ≡
palack sör,

amelynek
üvegje

véd-
jegyükkel

dugója

beégetéssel
van ellátva.

Tisztelettel **Bognár és Szántó.**

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(42)

IV.

Oh május, a szép tavasz ifju virága,
Lombfátylaikat szövik újra a fák, —
Neked áldozom életem ime, te drága,
Egy ifju élet van bizva rád;
Döfd töröd, igen, döfd hát kebelembe,
Amit csak akarsz, vele azt teheted,
És megleled ott benn, amit keresel te, —
Oly végtelenül szerető szívemet!

Ezen egyszerű szavak, a római tájszólásban igen szomorú dallamra énekelve, az M. palazetto nyitott salon ablakaiból rezegve, hangzottak alá, midőn Sempály ugyanazon nap estéjén arra ment. Szórakozás kedvéért rászánta magát, hogy néhány látogatást tesz. Utja nem vezetett a csendes mellékutcán keresztül, melyben a palazetto állt; de nem tudja megtagadni magától az elégtételt, hogy legalább a házat lássa. Lány éjjel volt. Behizelgő édesen szálltak alá hozzá a hangok. Megismerte Zinka hangját és a dalban, ama mélabus stornellik egyikére ismert, melyekben a Campagna parasztsága szokta bánatát elpanaszolni.

A dal elnémult. Már utnak indult ismét, ekkor egy másik, még édesebb és szívrehatóbb rezgett át a néma csenden.

Hol kívánnál látni? — Az vagyok!
Kin nélkül ölt a méreg, mit te nyujtál,
Oh, hadd legyek szivedbe eltemelve. —

A gyöngéden szenvedélyes szavakat, komor, mély dallam vitte árjában, mint egy hervadó tavaszi virágot a panaszosan zugó folyam.

Visszaforodult. Feszült figyelemmel hallgatott. A dal telt, hosszankitartott hangokban végződött. Ugy érte, mintha isten tudja, mit adott volna érte, hogy legalább az utolsó sort még egyszer hallhassa.

La sepoltura mia sara il tuo seno . . !

Most Zinka beszélni kezdett; hangja lehallatszott, de bosszúságára a szavakat nem érthette. Türelmetlen lett. Szent egék! hát minek gyötri magát ide lenn?

Amint a salonba lépett nagy meglepetésére Sterzl jött elébe.

— Már itt vagy? — kiáltá, miután Zinkát üdvözölte volna, Sempály s szívélyesen kezét fogott vele.

— Amint látod Arnstein csak két napig maradhatott Nápolyban, — viszonzá Sterzl nagyon örvendtem öt viszontlátni, hanem . . már igazán vénülni kezdhettek, hogy annyira kellemesnek találok az itthonléteket, — mondá, hugát magához vonva s kezével végig simitva csinos, szőke fejét.

Ez a testvéri göngédség még inkább fokozta Sempály izgatottságát.

— En bizony nem csodálom, hogy otthont szeretted, — monda halkan.

Ekkor megjelent a báróné, egy veres plüsh sortie de bal-lal vállain, kezében csipke zsebevalóval és az elmaradhatlan illatszer üvegcsével s mint rendesen, egészen elolvadva az előkelőségben.

— Még sem vagy készen, Zenaide . . ?
Oh! ön itt, édes Sempály? . . . Voiláqui est gentill — sutngá ujj-hegyeit felé nyujtva, — már szörnyen nyugtalankodtunk miatta, mert oly váratlanul lemondott a sétáról. Zinka attól féltette, hogy a római láz tört ki rajta, — mondá mörkázva.

— Zinkának élénk élénk képzelőtehetsége a borzasztó felé hajlik, — jegyzé meg Sterzl mosolyogva.

— Már csak azt kellene hinnem, hogy lemondása fontos okból ered, — mondá Zinka gyorsan és kissé zavartan.

Sempály egyenesen szemé közé nézett.

— Hamvazó-szerdai vezeklést róttam magamra, ez az egész suttogá melegen.

Hogy a vezeklés teljes legyen, most Lady Dalrymple estélyére kell eljönnie velünk, — indítványozá a báróné.

— Oh, kérem! menten fel! Oly szörnyen örültem ma egy csendes estére itten — kiáltá Sempály.

— Es én is, — szólta Zinka — Ugy meguntam a sok estélyt és rout-ot. Az olyan rout mindig olyan hatást tesz, mint valami társadalmi katonaszemle, melyre ennyi meg ennyi ezred < fashion >-nak kell kirukkotni!

— Adj ma egy szabadnapot, mama gondold meg, hamvazó-szerda van — kérlelte anyját Sterzl.

— En is haboztam, de Otranto hercegnő a római társaságban éppen nem hangadó, végre rábeszélte magát, hogy az általános kívánságnak engedve, az estét otthon töltse s azon megjegyzéssel vonult belső termeibe, hogy thea előtt még néhány levelet fog írni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 14.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámitoló bank	—	—	403.—
Rimamurányi	—	—	509.25

Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	323.50
Városi villamos vasut	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 14.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 14.			
Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyeramény sorsjegy kölcsön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	145.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat felkérjük, sziveskedjenek a husvéti mellékletre szánt dolgozatokat mielőbb beküldeni.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

LEGRÉGIBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB

nyaralási vállalat

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívni fővárosi mintára berendezett **molykár elleni megóvó és biztosító vállalatunkra.**

Elfogadunk nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrmé árukat, függönyöket szőnyegeket stb. azokat saját műhelyünkben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatjuk vissza, kívánatra azokért házhoz küldünk; az üzlet és raktár tűz és betörés ellen biztosítva van.

Becsés pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Zboray Gyula és Társa

szücs üzlete, Fő-utca 7. sz.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetősége Kolozsvárt.

9911—II. 908. sz.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak székelykocsárd-marosvásárhelyi vonalának 77—79 sz. szelvényei között az Aranyos folyón építendő egyvágányú vasúti hid hidfői és középpillérjei megépítéséhez szükséges alapozási és falazási munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta az esetleg elrendelendő munkák egységárjegyzéke és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtással összekötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Bocskay-tér 4. sz. II. emelet 52. sz.) valamint a nagyenyedi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlatételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot valamint a hozzátartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemzése mellett alá kell írni és az ajánlatot a mellékleteivel pecséttel ellátott fonállal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sárga borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1908. évi május hó 2-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül, vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 9911—908. II. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapírokban, hitvatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1908. évi május hó 1-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay-tér 4. sz. földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértéket meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sárga borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül, vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy amelyekből valamely melléklet hiányzik, nem veszünk figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1908. évi május hó 2-án déli 12 órakor a titkárságnál fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1908. évi május hó 6-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesséssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevők, vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cégbejegyzésre vonatkozó adatok az ajánlatban felemlítendő és igazolandók.

Az ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólirott üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár, 1908. évi április hó.

Az üzletvezetőség.

A nagypiaci 60. számú házban egy sarok

üzlethelyiség

1908. évi május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő, szalon berendezések, mindennemű modern stíl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak. Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.

Hirdetmény.

A kamarai székházban

a souterrain

helyiség

az I. és II. minden órán, a III-ik

a folyó évi május hó 1-re

kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r.t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Intézetünk elvállalta hazánk egyik legtekintélyesebb életbiztosító intézetének: a Magyar Élet és Járadék Biztosító Intézet, mint szövetkezet vezérképviselét.

Cheque számla szám 21.261.

tisztelettel:

Közgazdasági bank részvénytársaság.

BUZIÁSI PHÖNIX

ÁSVÁNYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.

KELLEMES, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,

RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.

ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógymódrára használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

<p>Kelemen Béla</p> <p>könyvkötészete</p> <p>NAGYVÁRAD, Nagypiac-tér, (Andrényi-palota.)</p>
--

Hirdetmény.

A Nagyváradi Takarékpénztár r. t. igazgatósága közhírré teszi, hogy az elmúlt évben eszközölt új részvény kibocsátásánál az elővételekre be nem jelentett **7 darab új részvény** a Mezey Mihály kir. közjegyző ur közbejöttével **f. április hó 29-én** szerdán délután fél 4 órakor a Nagyváradi takarékpénztár üzlethelyiségében megtartandó nyilvános árverésen fog eladatni.

Az árverési feltételek az árverést megelőzőleg 2 nappal, a takarékpénztár üzlethelyiségében megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908 április 10.

A »Nagyvárad Takarékpénztár«
igazgatósága.

Új butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyerdemű közönséget, hogy saját

kárptos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük
és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és

Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

3701—908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az 1908-ik év folyamán hat időszaki tanfolyam fog tartatni a következő beosztás mellett: május hó 4—24. földmives kigazdák; június hó 1—14. erdőőrök; június hó 16—28. lelkészek; július hó 2—22. és július hó 25-től augusztus 15 ig néptanítók végre augusztus 18—31-ig nők számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják.

Minden tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek és ezenkívül azok részére, kik pályázati kérvényükben szorult anyagi helyzetüket igazolják, s a m. kir. államvasutaknak a távolsági forgalom 7—16 vonalszakaszai között levő valamelyik állomásáról jönnek, személy és vegyes vonatok III-ik kocsiosztályában érvényes félúru menetjegy váltására jogosító igazolványt küldetnek, melynek ára a visszautazás költségeivel együtt a tanfolyamról való elutazáskor fog megtérítettni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott folyamodványokat, amelyben a foglalkozásuknak megfelelő

tanfolyamra való felvételüket kérelmezik a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, fölöttes hatóságuk útján a földmivesek és más foglalkozásuk pedig községük előljáróságának ajánlásával ellátva az illető tanfolyam kezdete előtt legalább egy hónappal előbb nyujtsák be.

Rimler Károly
polgármester.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszthető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27½, 32, 35, 40, 41, 44 ½ 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egy szersmind bővebb felvilágosítást is nyujt.

Olcso bevasárlási forrás!!

ÜVEG- és PORCELLÁN árukban SZICHTA TIVADAR üvegkereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű **üvegekészletekben**, függő- és asztali **lámpákban**. Különféle **disztárgyak** és **alpaca evőeszközökben**. Elvállaltatnak **képek keretezésre** és minden más **üveges munkák olcsó árban**. — Csődtömegtől átvett áruk minden elfogadható árban. **Nagy raktár táblaüvegben.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképező-lámpák, ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.